

Суспільно-історичний розвиток світу в першій
половині ХХ століття, складність та
неоднозначність художнього процесу цього
періоду

Мультимедійна лекція

Історико-соціальне тло доби:

- падіння імперій
- світова економічна криза
- поява тоталітарних режимів
- Перша світова війна
- вплив філософських, наукових, соціологічних концепцій на формування світобачення людини.
- розкол літератури на елітарну та масову.

Геополітична ситуація

Країни-титани

- На початку 20-го століття світ був поділений на сфери впливу великих колоніальних імперій. В боротьбу за колоніальний розподіл світу вступило ще багато країн
- Політичну картину Європи доповнювали три великі імперії: Австро-Угорська, Османська та Російська.
- Крім європейських держав до числа індустріалізованих долучилися Сполучені Штати Америки та Японія.

Міжнародні відносини

Міжнародні відносини

- Інтереси основних сил неминуче приходили в протиріччя й призвели до низки міжнародних конфліктів.
- У 1882 році Німеччина, Австро-Угорщина та Італія утворили Троїстий союз.
- На противагу Троїстому союзу Франція, Росія та Британія утворили політичне об'єднання, що отримало назву Антанти.

Міжнародні відносини

- Німецька імперія на початку 20 ст. продовжувала агресивну політику Отто фон Бісмарка . До гонки озброєнь долучилися й інші великі держави.
- Інтереси Британії та Росії стикалися в Середній Азії. Росія прагнула здобути вихід до Індійського океану, Британія — зберегти свої володіння в Південній Азії. Обидві сторони вели підготовку до військових дій, яка отримала назву Великої гри.

Економіка

Особливості економічного розвитку

Економічний розвиток на початку ХХ століття характеризується як вільним розвитком ринкових відносин, так і становленням системи державного регулювання економіки в різних варіантах.

Особливості економічного розвитку

Промислове виробництво значно випереджало виробництво сільськогосподарської продукції, прискорила урбанізація, розшарування суспільства, все ширше використовувалась наймана праця, яка охоплювала промислове виробництво, будівництво, транспорт, сферу послуг, сільське господарство.

Особливості економічного розвитку

Проходило становлення й подальший розвиток нових галузей промисловості: автомобілебудування, верстатобудування, електротехніки, нафтопереробної та інших.

Суспільство

Особливості соціального розвитку

- Великі фінансисти і підприємці, які досягли високого рівня матеріального забезпечення, прагнули більшою мірою впливати на політичне життя своїх країн. Намагалася зберегти свій вплив і аристократія.
- Лідери розвинених країн, сповідуючи демократичні цінності, ставали на шлях глибоких реформ і перетворень.

Особливості соціального розвитку

- Зростали роль і значення у суспільстві середнього класу - середніх і дрібних підприємців, чиновників, творчої та технічної інтелігенції.
- Найчисельнішою групою населення залишались робітники, серед яких найбільше поширювалися колективістські цінності.

Особливості соціального розвитку

- У цей період дедалі більше поглиблювались протиріччя між найманими робітниками та власниками роботодавцями, що особливо виявлялося в періоди криз. Робітники відстоювали свої права через профспілки, все активніше залучались до політичної діяльності. Їхнє хитке соціальне становище використовували у своїх цілях різноманітні політичні сили - від комуністів і соціалістів до фашистів.

Техніка

Технічний прогрес

- Інтенсивний розвиток виробництва викликав небачений до цього технічний прогрес, що став можливим завдяки науковим відкриттям.
- Наука перетворилась на безпосередню виробничу силу. Наукові досягнення сприяли появі й повсякденному використанню нових технологій, машин і механізмів. У масовому виробництві широко застосовувалася електроенергія. Всюди будувались тепло й гідроелектростанції. Значних успіхів досягло машинобудування. Найважливішим нововведенням у машинобудуванні стало спеціалізоване потокове (конвеєрне) виробництво.

Технічний прогрес

- Докорінних змін у першій половині ХХ століття зазнали й транспортні засоби, які базувались на новітніх досягненнях науки і техніки та водночас стимулювали їхній розвиток. На початку ХХ століття у всьому світі налічувалось 9000 автомобілів, а на 1950 р. лише в США їх було вже понад 40 млн.
- Перша світова війна, мілітаризація економіки, гонка озброєнь стали головними причинами інтенсивного розвитку нових типів літаків, танків, військових кораблів. У ХХ ст., як ніколи раніше, необмежені можливості людського розуму все більшою мірою використовувались у воєнних цілях.

Розвиток засобів масової інформації і зв'язку

- У 1921 р. в Європі і США були створені громадські системи радіомовлення, які транслювали інформаційні та розважальні програми.
- У 1926 р. вперше був установлений телефонний зв'язок між Лондоном і Нью-Йорком.

Розвиток засобів масової інформації і зв'язку

- Перша система телебачення була продемонстрована в 20-ті рр. у Великій Британії Д.Бердом, а вже наприкінці 30-х рр. у Великій Британії, Німеччині, а потім і в США розпочались регулярні телетрансляції.

Розвиток культури

- На початку ХХ століття зростала кількість освічених людей, освіта у багатьох країнах ставала більш доступною, з'явилися нові типи навчальних закладів.

Розвиток культури

У літературі та мистецтві існувала боротьба реалістичних та модерністських течій. Саме в цей період жило й творило багато видатних письменників, музикантів, художників, які своїми працями збагатили скарбницю світової культури. Найвизначніші наукові винаходи та літературні твори були відзначені найпрестижнішою Нобелівською премією

Розвиток культури

У 1920-30пті рр. виникла масова культура. Її продукція мала відповідати вимогам аудиторії в час дозвілля, розваги, при цьому балансуючи між високими критеріями мистецтва та рівнем його масового сприйняття.

Розвиток культури

Розвиток культури

Розвиток культури

Розвиток культури

Розвиток культури

- Поезія епохи представлена такими поетами, як Гійом Аполлінер, Райнер Марія Рільке, Редьярд Кіплінг, Олександр Блок, Рабіндранат Тагор. Роман Роллан, Анатоль Франс, Джозеф Конрад, Джон Голсуорсі, Томас Манн, Кнут Гамсун, Максим Горький були серед найвизначніших представників прози. До визначних представників театру початку століття належали Моріс Метерлінк, Антон Чехов та Бернард Шоу.

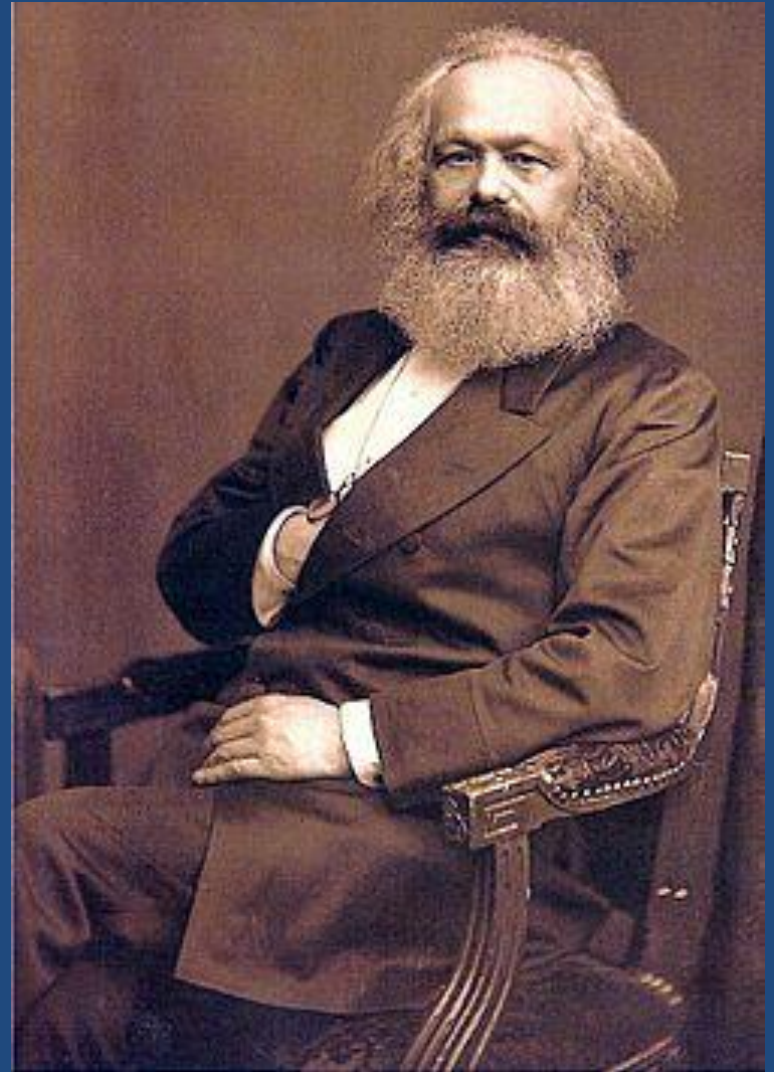

Розвиток культури

- Музика: Ріхард Штраус, Арнольд Шенберг, Клод Дебюссі, Моріс Равель, Ігор Стравінський. Значною подією були «Російські сезони» трупи Сергія Дягілева, провідними балеринами часу були Анна Павлова, Айседора Дункан.
- Художники: Пабло Пікассо, Анрі Матісс, Амедео Модільяні.
Скульптура: Олександр Архипенко.

Філософи, які вплинули на розвиток мистецтва

Карл Маркс -
німецький філософ,
соціолог, економіст,
політичний
журналіст

Філософи, які вплинули на розвиток мистецтва

Освальд Шпенглер -
Німецький філософ,
представник філосо
фії життя, один із
засновників сучасної
філософії культури.

Філософи, які вплинули на розвиток мистецтва

Хосе Ортега
– і – Гассет -
іспанський
філософ.

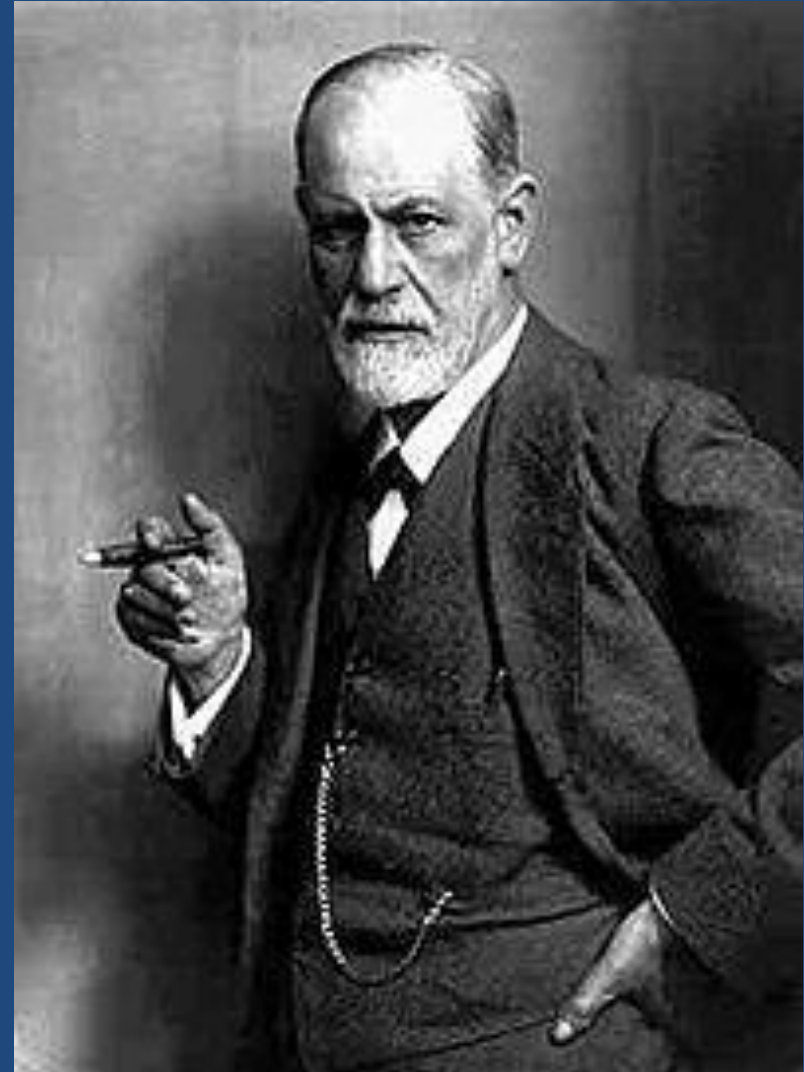
Філософи, які вплинули на розвиток мистецтва

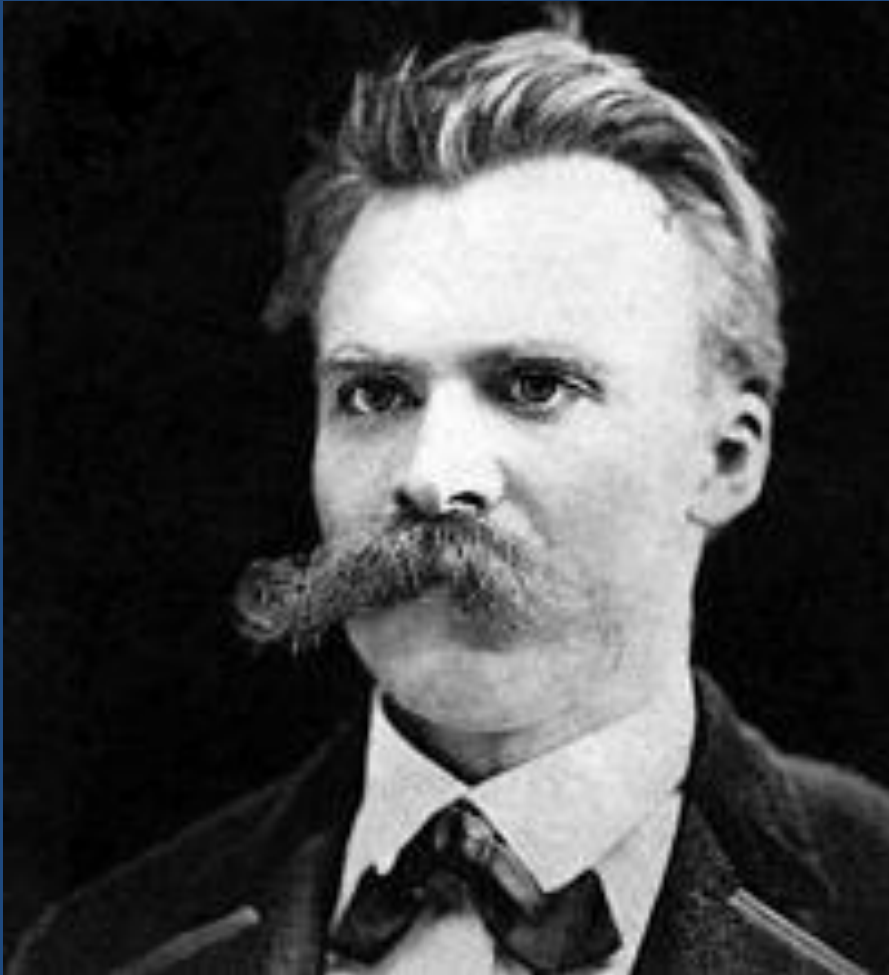
Карл Гюстав Юнг
- швейцарський
психоаналітик,
психолог, філосо
ф культури,
родоначальник
аналітичної
психології.

Філософи, які вплинули на розвиток мистецтва

Зігмунд Фрейд -
австрійський психолог і психіатр,
який вивчав
людське несвідоме.

Філософи, які вплинули на розвиток мистецтва

Фрідріх Ніцше
- впливовий німецьк
ий мислитель, філос
оф, психолог і
класичний філолог